

**Den Kongl. Residence og hoved-Stad i Portugal
Lissabons
forhen hastede
herlighed og Anseelse
saavel som dens
Undergang og Ødeleggelse
Baade Riim-viis og Historisk viis kortelig
dog udførlig beskreven.
Mel: O kiære Siæl! Frygt aldrig meer, etc.**

1. Ei nogen Stad saa ypperlig,
Der af sin Pragt kand brøste sig,
Af Rigdom og af Ælde,
Den kand jo i et Øjeblik
Dog tabe al sin Ziir og Skik,
Sin herlighed og Vælde,
Naar HERren den vil fælde.

2. I Lissabon mand dette saae:
Den maatte hastelig forgaae
Ved Jordskielvs skarpe Torden;
Thi, som den stod i fulde Pragt,
Da blev den ned i Støvet lagt;
Og er Exempel vorden
For alle Folk paa Jorden.

3. Merk! Lissabon en Hoved-Stad
I Portugal, to Miil hen ad
Ved Tajo Floden den ligge;
Den trediv' Tusind Huser har,
Og syv og trediv' Kirker rar,
Og Kongens Slot, hvis Lige
Ej findes i det Rige.

4. Den hele Stad indsluttede
Syv Bierger, vel bebyggede
Med Huser meget rare;
Om Lissabon en Muur mon staa
Med syv og syttig Taarner paa,
Der to Casteller vare
Til Staden at forsvare.

5. Ved Lissabon er og en Havn,
I Dybhed henved sexti Favn,
I Omkreds vel ti Mile;

Dens Lige neppe findes kand
I hele Verdens Kreds og Land,
Hvor Skibe hen kand ile,
For Storm saa siker hvile.

6. Mest havnen gav Berømmelse
Den af saa stor anseelse
Sølv-Flode, som indbringet
Hvert Aar utallig Sølv og Guld,
Og andet herligt, Skiber fuld,
De Skiber hjem var finget;
Men Ach! hvad nu gelinget?

7. I Aaret Sytten hundrede
og Fem og Femti monne skee
Et Jordskielv i det Rige;
Just paa Novembris første Dag,
Om Morgenens klaaken ni paa Slag,
Da Lissabon maa vige,
Og ned i Jorden stige.

8. Der kom en hæftig hvirvel-Vind,
og grusom Jordskielv heel gesvind,
Som vared' Ti Minuter,
Da Lissabon sær bæve maa,
Som Skibe der paa Bølger gaa:
Men hundred' Tusind sluter,
Af Mennesker henluter.

9. Ach see! Hvad Jammer blev da der,
hvor Huse, Mure, Bygninger,
Paa Mennesker nedfalder!
Ach hør! Halvdødes Skrig og Raab,
Der har om Frelse intet haab,
Her skaanes ingen Alder,
Som Jordskielv jo bortkalder.

10. De som ej ned i Jorden foer,
Kom dog saavit med Jammer stor:
De ud fra Staden træder,
Paa aaben Mark at holde sig,
Hvor de opholdt sig kummerlig,
Til de fra andre Stæder
Fik Mad saavel som Klæder.

11. Den Deel Jordskielvet ej nedrev,
Derefter dog af Ilden blev
Udi en hast fortæret;
Saa neppe Huse findes der,
At de jo mest fordervet er,

Og ganske ruineret,
Ved HErrens Haand spoleret.

12. Det første Huus som faldt i Gruus,
Var det bekiendte Dommer-Huus,
Hvor Pavens Magt før bromlet.
Den Patriarkske Kirke, som
Den ypperste, og rystet om,
Samt Femti Klostre tomlet,
Og deres Pragt omromlet.

13. En stor Deel Skibe der og laae
I Havnen, som mon Skade faae
Af Havets Storme-Bølger:
Endeel blev førte op paa Land,
Og andre anden Skade fand,
At de, som dennem følger,
Ej nogen Tid det dølger.

14. Men Kongen var saa lykkelig,
Paa Belem just opholdte sig
Med al sit Hoff de Dage;
Dog var det ej for Jordskielv **frie**,
Thi torde Kongen der ej bie,
Men maatte derfra drage,
I Caross Herberg tage.

15. O! Agter dog den Jamer stor,
Som merkes og af disse Ord,
Hvor Kongen selv maa klage:
Jeg har ej Hoved-Stad, ei Slot,
Ej Skat, ej mere Undersot;
Thi al min Magt saa **fage**
Ved Jordskielv kom af Dage.

16. Saa skuer da i Lissabon
En ret bedrøvelig Facon,
Hvad HErrens Arm kand gjøre;
Thi vil han straffe Mennesker,
Da maa hvert Elemente vær'
ham lydig, Straf udføre,
Og Land og Stad forstørre.

17. At HErrens Riis sig nærmer hid,
Beskues og i denne Tid,
I Norges Land og Rige:
I Romsdalen en Klippe stoer
I Søen faldt, som da op foer
Med saadan Magt og Hige,
At alting maatte vige.

18. Der manges Øyen lukket blev,
og Huus og Gods med Vandet drev,
Den Nød er at beklage;
Men Ach! en større Klage-Sang
Fik vi at høre denne gang,
Som skeed er disse Dage,
Til manges Vee og Plage:

19. Den vidt bekiendte Bergens Bye
Er afbrændt atter nu paa nye,
Og nesten lagt i Aske,
Der mangel en formuend Mand
Er sat i yderst Armod's Stand;
Thi maa der mange vaske
Sig nu med Taarer **baske**.

20. O! Lad os nu med Ydmyghed
os bøye for GUD's Ansigt ned,
Vor Syndestraf afbede;
Thi ellers vil det gaae os slet
(Om Naade ej maa gaae for Ret)
Som andre ere skede,
GUD straf os ej i Vrede!

21. Vi saadan Straf har vel fortient,
Men GUD har den fra os afvendt,
Og holdet Straffen inde;
Derfor bør vi af Siæl og hu
Omvende os, og tænke: nu
Er HERren til at finde,
Og Naade er at vinde.

22. O søde GUD! Priis være Dig,
Som haver os saa faderlig
Til denne Stund bevaret!
Ach! fromme GUD! Lad blive ved
Din meget store Miskundhed,
Som hidtil os har sparet,
Og naadelig forsvaret.

23. Giv os Din søde Roe og Fred!
Til Dig og Næsten Kiærlighed!
Lad Ydmyghed os pryde;
Giv Kraft vi Synden hade maa,
Giv Kraft vi frem i Guds frygt gaa,
Giv hist vi Rom maa nyde
Hos Dig, og der os fryde!

Historisk Efterretning om Lissabon.

Lissabon var Hoved- og Residence-Stad i Det Konge-Rige Portugal, som laae langs med Tajo-Floden, og var 2 Miile lang, hvorudi var over 30000 Huse, foruden det Kongelige Slot og 37 Hoved-Kirker, hvoriblant var Patriarchal-Kirken, hvis Bygning var saa prægtig og kostbar, at den neppe har sin Lige i hele Europa. Staden indsluttede i sin Omkreds 7 Bierge, som alle vare bebyggede med de prægtigste Huse og Bygninger. Denne Stad var omringet med en Muur, som havde 77 Taarne og 36 Porte, og desuden var vel forvaret ved 2 faste Casteller. Havnen ved Lissabon er en af de beste i hele Verden, som begriber i sin Omkreds 10 Miile, og haver et Dyb paa 60 Favne, og da den er omringet med høye Bierge, saa ligger Skibene der sikre for alle Stormvinde. Men det som har gjort denne Havn mest berømmelig, er den store og rige saa kaldede Sølv-Flode, som aarlig indbringer en ubeskrivelig Rigdom af Guld, Sølv og Ædelsteene fra Brasilien og fra andre Stæder i Vest- og Ost-Indien.

Denne Stads ynkelig Ødeleggelse skeede den 1. Nov. 1755 paa Alle Helgens Dag, da en uformodentlig og overmaade hastig og stærk hvirvel-Vind reyste sig, som satte Havet og Vandet i en usædvanlig Bevægelse; derefter skeede et saa forskrækkeligt Jordskielv, som kom hele Konge-Riget Portugal paa engang til at ryste og bæve, og foraarsagede en ubeskrivelig Ruin; men i sær blev denne Hoved-Stad nesten ganske ødelagt, saa at den Elendighed som denne Stads Indbyggere derved blev tilføyet, er neppe at beskrive. Jordskielvet begyndte om Formiddagen klaaken 9, og vedvarede i 10 Minuter med saa stærk en Bevægelse og saa hæftige Stød, at hele Staden ikke anderledes var at ansee, end som et Skib, der bliver opløftet og bevæget af Havets brusende Bølger, hvorved Muure og Vægge faldt ned, og den eene prægtige Bygning faldt paa den anden, og det syntes som der ikke skulde blive Steen paa Steen. Man hørte over hele staden den allerynkeligste hylen og Skrig af saa mange Tusende Mennesker, som paa denne Trængsels og Ødeleggelses Dag intet ande saae for deres Øyne end Fordervelse og Døden. Den største Deel af Indvaanerne bleve levendes begravne under deres nedfalne Huse

og Mure, hvis Tal beregnes til meere end 100000. De andre, som havde den Lykke at komme ud af deres Huse, løbe som de gik og stod ud af Staden, og maatte opholde sig paa aaben Mark, uden at nyde enten Mad eller Drikke, saa længe, indtil dem fra andre Stæder kunde tilføres noget; her saae disse arme Mennesker ikke alleene deres prægtige Stad forvandlet til en Steen-hob, men endog en forskrækkelig Ildebrand at udbrede sig over den Deel af Staden, som Jordskielvet havde ladet staae tilbage. Det bekiendte Inquisitionens Huus, hvor saa mange Mennesker for Religionens Skyld ere dømte til Baal og Brand, var det første, som af Jordskielvet blev omkastet og siden af Ilden ganske fortæret. Den prægtige Patriarchal-Kirke, saavel som de andre Kirker, saa og 32 Munke-klostere og 18 Nonne-klostere ere ganske ruinerede. En stor Deel af de Skibe som laae i denne ellers sikre og trygge Havn (hvoriblant fandtes foruden de Portugisiske, 27 af Danske, hollandske og Svenske, 47 engelske, 6 Franske og 3 Spanske) ere af Bøgerne opkastede paa det tørre Land, og ellers paa andre Maader meget beskadiget. Kongen med sin hele Kongelige Familie var samme Tid paa et lidet Lyst-Slot, kaldet Belem, som ligger en kort Vey fra Lissabon. Bemælte Lyst-Slot blev og af Jordskielvet stærk bevæget, hvorfor Kongen saae sig ingen Sted sikker, men i nogle Dage og Nætter havde sin Residence i sin Carosse. Af et Brev, som Kongen har skrevet til Kongen af Spanien, kand sluttes hvor stor Skade dette Jordskielv har foraarsaget, hvori han iblant andet skriver saaledes: **Jeg har nu ingen Hoved-Stad, ingen Skat og ingen Undersaatte meere.**